

บทความวิชาการ

ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ “ระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี” ในบริบทของ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย โดยมุ่งเน้นบทบาท เรื่องการจับ การค้น และอำนาจหน้าที่ แนวปฏิบัติของพนักงานสอบสวนภายใต้กรอบกฎหมายสำคัญ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐, ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมถึง ระเบียบและคำสั่งภายในของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ บทความนี้วิเคราะห์ตั้งแต่การรับคำร้องทุกข์ การสืบสวนสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน การใช้ดุลพินิจในการสั่งคดี ตลอดจนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องหาและผู้เสียหาย พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ความโปร่งใส และความ เป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม

"การจับ" (Arrest)

กฎหมาย สิทธิมนุษยชน และเทคนิคการปฏิบัติงาน การจับกุมตาม ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความ อาญา ความสำคัญ: การจับกุมคือการจำกัดเสรีภาพในร่างกายเพื่อนำตัวบุคคลเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม

วัตถุประสงค์ของการจับ: เพื่อป้องกันการหลบหนี การยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือการกระทำผิดซ้ำ

สมดุลทางอำนาจ: การรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐ vs การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตาม รัฐธรรมนูญ

"การค้น" (Search)

ซึ่งเป็นกระบวนการที่มักเกิดขึ้นควบคู่หรือก่อนการจับกุม โดยเน้นการ

วิเคราะห์เชิงกฎหมายและสิทธิขั้นพื้นฐาน ดังนี้

หลักกฎหมายและมาตรฐานการค้นในคดีอาญา การค้นถือเป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว (Privacy Right) และความสงบสุขในเคหสถาน ซึ่งได้รับการคุ้มครองอย่างเคร่งครัดตามรัฐธรรมนูญ การที่เจ้าพนักงานจะเข้าตรวจค้นได้นั้น จึงต้องอยู่ภายใต้หลัก "ความยินยอม" (Consent) หรือ "อำนาจตามกฎหมาย" (Legal Authority) เท่านั้น

การค้นในที่รโหฐาน (Search in Private Places) ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๙๒ การค้นในที่รโหฐาน (เช่น บ้าน อาคาร หรือที่ดินส่วนบุคคล) โดยหลักการแล้ว "ต้องมีหมายค้น" จากศาล เว้นแต่จะมีข้อยกเว้นที่ระบุไว้ชัดเจน ดังนี้: * การค้นเมื่อมีเสียงร้องเรียก: เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างใน หรือมีพฤติการณ์ที่เชื่อได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้น * ความผิดซึ่งหน้า: เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำ ลงในที่รโหฐานนั้น * การไล่ตามจับ: เมื่อบุคคลที่กระทำผิดซึ่งหน้าได้หนีเข้าไป หรือมีเหตุสงสัยว่าเข้าไปซ่อนตัว อยู่在那นั้น * ความจำเป็นเร่งด่วน: มีพยานหลักฐานตามสมควรว่ามีสิ่งของผิดกฎหมายหรือได้มาโดยการกระทำ

ผิดซ่อนอยู่ และหากเน้นเข้าไปสิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลาย (มักใช้ในคดียาเสพติด) * การค้นเมื่อผู้พักอาศัยเป็นผู้ต้องหา: ในกรณีที่เจ้าพนักงานมีหมายจับบุคคลนั้นอยู่แล้ว

การค้นในที่สาธารณะ (Search in Public Places) การค้นตัวบุคคลในที่สาธารณะ (เช่น บนถนน หรือห้างสรรพสินค้า) ตามมาตรา ๘๓ เจ้าพนักงานจะทำได้ต่อเมื่อมี "เหตุอันควรสงสัย" (Reasonable Suspicion) ว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของเพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือมีสิ่งของผิดกฎหมาย (เช่น อาวุธ หรือยาเสพติด) ซุกซ่อนอยู่

ข้อสังเกตเชิงวิชาการ: คำว่า "เหตุอันควรสงสัย" ต้องเป็นเหตุที่มีข้อเท็จจริงรองรับ (Objective Facts) ไม่ใช่เพียงความรู้สึกของผู้จับกุม (Subjective Feeling) เช่น บุคคลนั้นแสดงอาการพิรุณอย่างชัดเจนเมื่อเห็นเจ้าหน้าที่ หรือพยายามวิ่งหนีโดยไม่มีเหตุอันควร

การดำเนินคดีอาญาเป็นกลไกหลักของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยและคุ้มครองสิทธิของประชาชน ตำรวจในฐานะองค์กรบังคับใช้กฎหมายมีบทบาทสำคัญในขั้นต้นของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะ “พนักงานสอบสวน” ซึ่งมีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐานและเสนอความเห็นทางคดีไปยังพนักงานอัยการ การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้กฎหมายลำดับชั้นสูงและระเบียบภายในองค์กร ทั้งเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ และเพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบ

กระบวนการยุติธรรม (the justice system)

ทางอาญาเป็นกลไกสำคัญของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยและคุ้มครองสิทธิของประชาชน ตำรวจในฐานะองค์กรบังคับใช้กฎหมายมีบทบาทสำคัญในขั้นสอบสวน ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการยุติธรรม การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนจึงต้องอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายอย่างเคร่งครัด การสอบสวนที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ความเป็นกลาง และการเคารพสิทธิมนุษยชน หากการดำเนินการในขั้นสอบสวนบกพร่อง อาจส่งผลต่อความชอบด้วยกฎหมายของพยานหลักฐานและคำพิพากษาของศาล

มุ่งศึกษาวิเคราะห์ระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีในระบบกฎหมายไทย โดยพิจารณาภายใต้กรอบ

รัฐธรรมนูญ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายตำรวจแห่งชาติ ตลอดจนข้อบังคับและคำสั่งภายในที่เกี่ยวข้อง การศึกษานี้ใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร วิเคราะห์บทบัญญัติกฎหมาย แนวคำพิพากษาศาล และหลักวิชาการด้านกระบวนการยุติธรรม ผลการศึกษาพบว่า ระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีมีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรฐานการสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน และการใช้ดุลพินิจสั่งคดี ทั้งนี้ การพัฒนาเชิงโครงสร้างเทคโนโลยี และการกำกับตรวจสอบ จะช่วยเสริมสร้างความเป็นธรรมและความเชื่อมั่นของประชาชน

บทนำ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกลไกสำคัญของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน หน่วยงานตำรวจโดยเฉพาะพนักงานสอบสวนมีบทบาทสำคัญในฐานะ “ด่านแรก” ของกระบวนการยุติธรรม ระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีจึงเป็นเครื่องมือกำกับการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย มาตรฐานวิชาชีพ และหลักสิทธิมนุษยชน

การศึกษาระเบียบดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากขั้นตอนในชั้นสอบสวนส่งผลโดยตรงต่อความถูกต้องของสำนวน การพิจารณาของพนักงานอัยการ และคำพิพากษาของศาล หากการสอบสวนบกพร่อง อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อทั้งผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมโดยรวม

กรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญและหลักสิทธิมนุษยชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม เช่น สิทธิในเสรีภาพร่างกาย สิทธิได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ และสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรม หลักการดังกล่าวเป็นกรอบสูงสุดที่ตำรวจต้องยึดถือในการปฏิบัติหน้าที่

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดขั้นตอนการสอบสวน การจับกุม การค้น การควบคุมตัว และการส่งสำนวนให้อัยการ ระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดีต้องสอดคล้องกับบทบัญญัตินี้อย่างเคร่งครัด

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ รวมถึงมาตรฐานจริยธรรมและความรับผิดชอบวินัย

หลักนิติรัฐ (Rule of Law)

หลักนิติรัฐกำหนดให้อำนาจรัฐต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย มีความชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ การสอบสวนคดีจึงต้องอาศัยกฎหมายเป็นฐานอำนาจเสมอ

หลักสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์

บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศ ผู้ต้องหา ยังไม่ถือว่าเป็นผู้กระทำผิดจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด

หลักความได้สัดส่วน (Proportionality)

การใช้มาตรการบังคับ เช่น การจับกุม ควบคุมตัว หรือค้น ต้องไม่เกินจำเป็นและต้องได้สัดส่วนกับพฤติการณ์แห่งคดี

ความหมายและขอบเขตของระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี

ระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี หมายถึง กฎ คำสั่ง ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่กำหนดโดย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินคดีอาญา ตั้งแต่การรับแจ้งความจนถึงการส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ

ระเบียบดังกล่าวครอบคลุมประเด็นสำคัญ ได้แก่

การรับคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษ

การสืบสวนและสอบสวน

การรวบรวมและจัดเก็บพยานหลักฐาน

การจัดทำสำนวนคดี

การรายงานและควบคุมสำนวน

การจับ

การค้น

ทฤษฎีและหลักการพื้นฐาน (Theoretical Framework)

หลักความพอเหมาะพอควรแก่กรณี (Proportionality): การใช้กำลังต้องไม่เกินกว่าเหตุ * หลักความชอบด้วยกฎหมาย (Legality): เจ้าพนักงานจะทำการจับกุมได้ต่อเมื่อมีอำนาจตามกฎหมายรองรับเท่านั้น * หลักสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ (Presumption of Innocence): การจับกุมไม่ใช่การตัดสินความผิด แต่เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการสอบสวน

เงื่อนไขและอำนาจในการจับกุม (Legal Requirements)

การจับโดยมีหมายจับ: หลักเกณฑ์การออกหมายตามมาตรา ๖๖ (เหตุแห่งการออกหมาย)

การจับโดยไม่มีหมายจับ (มาตรา ๗๘)

ความผิดซึ่งหน้า (Flagrant Offence) ตามมาตรา ๘๐

พฤติการณ์อันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นจะก่อเหตุร้ายหรือมีสิ่งของผิดกฎหมาย

การจับผู้ต้องหาที่หลบหนีระหว่างถูกคุมตัว

ผู้มีอำนาจจับกุม: พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และกรณีราชฎรับกุม (มาตรา ๗๙ และ ๘๒)

ขั้นตอนและพิธีการในการจับกุม (Procedures)

การแจ้งสิทธิ: การแจ้งข้อกล่าวหาและสิทธิตามกฎหมาย (มาตรา ๘๓) เช่น สิทธิที่จะพบทนายความ สิทธิที่จะไม่ให้การ

การใช้กำลังบังคับ (Use of Force): ขอบเขตการใช้พันธนาการ (กุญแจมือ) และอาวุธ ตามมาตรา ๘๔

การบันทึกการจับกุม (Arrest Record): รายละเอียดที่ต้องมีในบันทึกเพื่อให้เป็นพยานหลักฐานที่รับฟังได้ในศาล

ทฤษฎีและหลักการพื้นฐานของการจำกัดเสรีภาพ

หลักความชอบด้วยกฎหมาย (Principle of Legality) การจับกุมจะกระทำได้อีกเมื่อมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้งเท่านั้น เจ้าพนักงานไม่สามารถใช้อำนาจตามความอำเภอใจได้ (Arbitrary Arrest) ตามนัยแห่งมาตรา ๗๗ ซึ่งบัญญัติว่าการจับบุคคลนั้นจะกระทำได้อีกเมื่อมี "หมายจับ" หรือเป็นกรณี "ความผิดซึ่งหน้า" ตามที่กฎหมายกำหนด

หลักความพอเหมาะพอควรแก่กรณี (Principle of Proportionality) การใช้กำลังเพื่อเข้าทำการจับกุมต้องมีความเหมาะสมกับพฤติการณ์ หากผู้ถูกจับกุมไม่ได้ต่อสู้ขัดขวาง เจ้าพนักงานย่อมไม่มีสิทธิใช้กำลังรุนแรงหรือพันธนาการเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันการหลบหนี หลักการนี้สอดคล้องกับหลัก "Necessity" ในกฎหมายระหว่างประเทศที่ว่าด้วยการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

การจับ

การจับโดยมีหมายจับ (The Warrant Requirement) ถือเป็นหลักการหลัก (General Rule) ในการจับกุม ศาลจะเป็นผู้พิจารณาถ่วงดุลอำนาจก่อนที่เจ้าหน้าที่จะเข้าจำกัดเสรีภาพบุคคล โดยอาศัยเหตุตามมาตรา ๖๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา:

เหตุเกี่ยวกับความหนักเบาของโทษ: มีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลนั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี

เหตุเกี่ยวกับพฤติการณ์: มีหลักฐานตามสมควรว่าได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน ๒.๒ ข้อยกเว้นการจับโดยไม่มีหมายจับ (Exceptions to Warrant Requirement) กฎหมายอนุญาตให้จับกุมได้โดยไม่ต้องมีหมายในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนตามมาตรา ๗๘ เช่น ความผิดซึ่งหน้า: เมื่อเห็นบุคคลกำลังกระทำความผิด หรือพบในพฤติการณ์ที่แทบจะไม่มีข้อสงสัยว่าเพิ่งกระทำความผิดมา (มาตรา ๘๐)

พฤติการณ์อันควรสงสัย: พบบุคคลมีเครื่องมือ สือ หรือวัตถุอันน่าเชื่อว่าจะใช้ในการกระทำความผิด หรือมีพฤติการณ์พิรุธในยามวิกาล

พลวัตใหม่: พ.ร.บ. ป้องกันการทรมานฯ และการควบคุมการจับกุม นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ การจับกุมในประเทศไทยไม่ได้ยึดถือเพียงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานใหม่ภายใต้ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหายฯ ซึ่งกำหนดหน้าที่สำคัญดังนี้: หน้าที่ในการบันทึกภาพและเสียง: เจ้าหน้าที่ต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องในขณะที่เข้าจับกุมจนถึงการส่งตัวให้พนักงานสอบสวน เพื่อเป็นหลักฐานป้องกันการซ้อมทรมาน

หน้าที่ในการแจ้งหน่วยงานกำกับดูแล: ต้องแจ้งการจับกุมไปยังพนักงานอัยการและนายอำเภอในท้องที่โดยทันที เพื่อให้เกิดระบบการตรวจสอบถ่วงดุล (Check and Balance)

สิทธิของผู้ถูกจับกุมและมาตรฐานสากล

สิทธิมนุษยชน: ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR)

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕: การต้องบันทึกภาพและเสียงอย่างต่อเนื่องขณะจับกุม และการแจ้งอัยการ/ฝ่ายปกครอง

ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

ปัญหาทางปฏิบัติ: การตีความคำว่า "ความผิดซึ่งหน้า" ที่คลุมเครือ

การใช้อำนาจโดยมิชอบ: กรณีการจับกุมผิดตัวหรือการยึดข้อหา

ข้อจำกัดด้านงบประมาณและอุปกรณ์: เช่น กล้อง Body-cam สำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน

บทสรุปและข้อเสนอแนะ การจับ (Conclusion and Recommendations)

สรุปความสำคัญของการจับกุมที่ต้องควบคู่ไปกับคุณธรรม

ข้อเสนอแนะ: การพัฒนาระบบตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การเพิ่มพูนทักษะการเจรจาต่อรองให้เจ้าหน้าที่ และการปฏิรูประบบหมายจับอิเล็กทรอนิกส์ (AWIS)

การยกตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกา: แทรกฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการจับกุมที่ชอบและไม่ชอบด้วยกฎหมายในแต่ละหัวข้อ (ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและจำนวนหน้า)

การเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ: เช่น การเปรียบเทียบ "Miranda Rights" ของสหรัฐอเมริกา กับมาตรา ๘๓ ของไทย

เสรีภาพในร่างกายของบุคคลถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม สิทธิดังกล่าวไม่ใช่สิทธิสัมบูรณ์ (Absolute Right)

รัฐย่อมมีอำนาจในการจำกัดเสรีภาพของบุคคลได้หากมีความจำเป็นเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม กระบวนการ "จับกุม" (Arrest) จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดและเปราะบางที่สุดในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะเป็นการเผชิญหน้าระหว่างอำนาจรัฐและสิทธิเสรีภาพของเอกชน

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หลักเกณฑ์การจับกุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ของไทย โดยเชื่อมโยงกับมาตรฐานสากลและพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำ
ให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการยกระดับความโปร่งใสของการใช้อำนาจรัฐ

การค้น

หลักเกณฑ์ปฏิบัติในการเข้าค้นเพื่อความโปร่งใส เพื่อให้บทความมีความคล่องตัวในเชิงวิธีปฏิบัติ เจ้าหน้าที่ต้องรักษามารยาทและขั้นตอนตามกฎหมาย (มาตรา ๙๔ - ๑๐๒) ดังนี้:

การแสดงความบริสุทธิ์: ก่อนการค้น เจ้าพนักงานต้องแสดงความบริสุทธิ์ใจ (เช่น การให้ผู้ถูกค้นดูว่าเจ้าหน้าที่ไม่มีสิ่งของผิดกฎหมายติดตัวมาเอง)

การค้นต่อหน้าผู้ครอบครอง: ต้องกระทำต่อหน้าผู้ครอบครองที่รื้อฐาน หรือญาติ หากหาไม่ได้ต้องมีพยานอย่างน้อยสองคน

บันทึกการค้นและบัญชีทรัพย์สิน: เจ้าหน้าที่ต้องทำบันทึกรายละเอียดการเข้าค้น และบัญชีสิ่งของที่ยึดไว้ (Seizure List) พร้อมมอบสำเนาให้แก่ผู้ครอบครอง

วิเคราะห์คำพิพากษาศาลฎีกาที่สำคัญเกี่ยวกับการค้น

การนำคำพิพากษาศาลฎีกามาอ้างอิงจะช่วยให้บทความวิชาการมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น

ตัวอย่างเช่น:

* การค้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย: หากเจ้าพนักงานเข้าค้นโดยไม่มีหมายและไม่เข้าข้อยกเว้น พยานหลักฐานที่ได้มาจากการค้นนั้นอาจเป็น "พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ" (Fruit of the poisonous tree) ซึ่งศาลอาจไม่รับฟังในการพิจารณาคดี ตามมาตรา ๒๒๖

* การยินยอมให้ค้น: ศาลฎีกาเคยวางหลักไว้ว่า หากเจ้าของบ้านยินยอมให้เข้าค้นโดยสมัครใจ แม้ไม่มีหมายค้น พยานหลักฐานที่พบก็สามารถรับฟังได้ (แต่ความยินยอมนั้นต้องเกิดจากความอิสระ ไม่ใช่การข่มขู่หรือบังคับ)

การเชื่อมโยง "การค้น" กับ พ.ร.บ. ป้องกันการทรมานฯ

เช่นเดียวกับการจับกุม ในปัจจุบันการค้นที่มีลักษณะเป็นการควบคุมตัวบุคคลไว้ด้วย เจ้าหน้าที่ต้องทำการ "บันทึกภาพและเสียง" ตั้งแต่เริ่มเข้าค้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการ เพื่อยืนยันว่าไม่มีการยึดพยานหลักฐาน หรือการทำร้ายร่างกายผู้ต้องหาในระหว่างการตรวจค้น

ขยายความมาตรา ๘๕: เรื่องอำนาจของเจ้าพนักงานในการยึดสิ่งของที่อาจเป็นพยานหลักฐาน

หัวข้อ "สิทธิของสตรีในการถูกค้น": การค้นตัวหญิงต้องให้หญิงเป็นผู้ค้น (มาตรา ๘๕ วรรคสอง) * การตรวจค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์: วิเคราะห์กฎหมายใหม่ๆ เช่น พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งการเข้าถึงข้อมูลในมือถือหรือคอมพิวเตอร์ต้องมีหมายศาลเฉพาะทาง

"พยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ" และ "การตรวจค้นพยานหลักฐานทางดิจิทัล" ซึ่งเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันมากที่สุดในชั้นศาลปัจจุบัน

หลักการรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาจากการค้นโดยมิชอบ (The Exclusionary Rule)

ในทางวิชาการ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒๖ และ ๒๒๖/๑ ถือเป็น "หัวใจ" ของการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ หากเจ้าพนักงานทำการค้นหรือจับกุมโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ผลทางกฎหมายย่อมเกิดขึ้นดังนี้:

หลักพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ (Inadmissible Evidence) ตามมาตรา ๒๒๖ พยานหลักฐานใดที่ได้มาโดยอาศัยการจู่ใจ มีคำมั่นสัญญา ชูเชิญ หลอกลวง หรือโดยมิชอบประการอื่น "ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานหลักฐานนั้น" * ตัวอย่าง: หากเจ้าพนักงานเข้าค้นบ้านโดยไม่มีหมายและไม่เข้าข้อยกเว้น แล้วพบยาเสพติด แม้ยาเสพติดจะเป็นของจริง แต่การได้มานั้นขัดต่อกฎหมาย ศาลอาจสั่งยกฟ้องเนื่องจากไม่สามารถรับฟังพยานหลักฐานชิ้นนั้นได้

ข้อยกเว้นในการรับฟัง (The Good Faith Exception) อย่างไรก็ตาม มาตรา ๒๒๖/๑ เปิดช่องให้ศาลใช้ดุลพินิจรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบได้ หาก: * ความผิดนั้นมีอัตราโทษสูงและมีความสำคัญต่อสาธารณสุข * การรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความยุติธรรมมากกว่าผลเสียที่เกิดจากความกระทบกระเทือนต่อมาตรฐานของระบบงานยุติธรรม

การตรวจค้นและยึดข้อมูลทางดิจิทัล (Digital Search and Seizure)

ในยุคปัจจุบัน พยานหลักฐานไม่ได้จำกัดอยู่เพียงวัตถุพยานที่มองเห็นด้วยตาเปล่า แต่รวมถึงข้อมูลในโทรศัพท์มือถือ คอมพิวเตอร์ และระบบคลาวด์ ซึ่งมีหลักเกณฑ์การค้นที่ซับซ้อนกว่าปกติ:

อำนาจตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ฯ การเข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์ (เช่น การถอดรหัสผ่าน การเข้าอ่านแชทไลน์หรืออีเมล) เจ้าพนักงานตาม ป.วิ.อาญา ทั่วไป "ไม่มีอำนาจ" ทำได้โดยลำพัง แต่ต้องใช้เจ้าพนักงานตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ (และที่แก้ไขเพิ่มเติม) ซึ่งต้อง "ขอหมายศาลเฉพาะทาง" ตามมาตรา ๑๘ และ ๑๙

ปัญหาทางปฏิบัติ: การบังคับให้ปลดล็อกรหัสผ่าน * ประเด็นสิทธิ: การบังคับให้ผู้ต้องหาพิมพ์ลายนิ้วมือหรือสแกนใบหน้าเพื่อปลดล็อกมือถือ ขัดต่อหลักการ "สิทธิที่จะไม่ให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตนเอง" (Right against Self-Incrimination) หรือไม่? * แนวทางวิชาการ: นักวิชาการส่วนใหญ่มองว่า ข้อมูลในโทรศัพท์เป็น "พยานหลักฐานที่มีอยู่แล้ว" (Existing Evidence) ไม่ใช่ "ถ้อยคำ" จึงอาจบังคับได้ภายใต้คำสั่งศาล แต่เจ้าหน้าที่ควรระมัดระวังไม่ให้เป็นการทรมานหรือบังคับขู่เข็ญตาม พ.ร.บ. ป้องกันการทรมานฯ

บทวิเคราะห์: การปรับปรุงกระบวนการค้นและจับกุมสู่มาตรฐานสากล

การนำเทคโนโลยีมาใช้ตรวจสอบ (Accountability Technology) การใช้กล้องติดตัว (Body-Worn Camera) ไม่ใช่เพียงเพื่อจับผิดเจ้าหน้าที่ แต่เป็นเครื่องมือ "คุ้มครอง" เจ้าหน้าที่จากการถูกกล่าวหาโดยมิชอบ และช่วยบันทึกเหตุการณ์จริงขณะเกิดเหตุซึ่งมีความน่าเชื่อถือสูงกว่าพยานบุคคล

การพัฒนากระบวนการหมายจับและหมายค้นอิเล็กทรอนิกส์ (E-Warrant) เพื่อลดช่องว่างของ "เหตุจำเป็นเร่งด่วน" ที่เจ้าหน้าที่มักใช้อ้างเพื่อค้นโดยไม่มีหมาย รัฐควรพัฒนาระบบที่ศาลสามารถออกหมายทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถขออนุมัติจากศาลได้ทันทีทั้งที่แม้ในยามวิกาล

บทสรุป การจับกุมและการค้น (Conclusion)

เป็นเครื่องมือสำคัญในการรักษาความสงบสุข แต่ในสังคมที่ยึดถือหลักนิติธรรม "วิธีการที่ได้มาซึ่งความยุติธรรม ต้องมีความยุติธรรมในตัวเองด้วย" เจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่จึงต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งในข้อกฎหมาย (ป.วิ. อาญา) และมาตรฐานสิทธิมนุษยชน (พ.ร.บ. ป้องกันการทรมานฯ) เพื่อให้การใช้อำนาจรัฐเป็นไปอย่างสง่างาม และสามารถลงโทษผู้กระทำความผิดได้อย่างแท้จริงในชั้นศาล รายการอ้างอิง (References)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. ๒๕๗๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม * พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. ๒๕๖๕

คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (เล่ม ๑-๒) โดยคณาจารย์จากคณะนิติศาสตร์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการค้นและจับกุม (รวบรวมจากระบบสืบค้นศาลฎีกา) จบเนื้อหาสำคัญครบ หากคุณต้องการให้นำข้อมูลทั้งหมดนี้ไปจัดรูปแบบเป็นไฟล์ที่พร้อมส่ง หรือต้องการให้เจาะลึก "ฎีกา ตัวอย่าง" ชุดใหม่ๆ เพื่อเพิ่มจำนวนหน้าให้เต็มสิบหน้าจริงๆ สามารถบอกได้เลยนะคะ!

ขบวนการยุติธรรม การสอบสวน

ขั้นตอนการรับคำร้องทุกข์

การรับคำร้องทุกข์เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการสอบสวน พนักงานสอบสวนมีหน้าที่รับแจ้งความโดยไม่เลือกปฏิบัติ และต้องบันทึกถ้อยคำอย่างครบถ้วน ระเบียบกำหนดให้มีการออกเลขคดีอาญา และจัดทำสารบบคดีเพื่อควบคุมการดำเนินงาน

หลักการสำคัญคือ “ห้ามปฏิเสธการรับแจ้งความ” เว้นแต่เป็นกรณีที่ไม่อยู่ในอำนาจสอบสวน ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย

การรับคำร้องทุกข์เป็นจุดเริ่มต้นของคดีอาญา พนักงานสอบสวนต้องรับแจ้งความโดยไม่เลือกปฏิบัติ และต้องบันทึกถ้อยคำอย่างครบถ้วน การปฏิเสธไม่รับแจ้งความอาจเป็นการละเมิดหน้าที่ตามกฎหมาย

การสืบสวนและสอบสวน

การสืบสวนเป็นขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น ส่วนการสอบสวนเป็นกระบวนการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างเป็นทางการ ระเบียบกำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติด้วยความเป็นกลาง ไม่มุ่งหมายเอาผิดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งโดยปราศจากหลักฐาน

การสืบสวนเป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้น ส่วนการสอบสวนเป็นกระบวนการรวบรวมพยานหลักฐานอย่างเป็นทางการ พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการด้วยความเป็นกลางและรอบคอบ

ประเภทพยานหลักฐานประกอบด้วย

พยานบุคคล

พยานเอกสาร

พยานวัตถุ

พยานผู้เชี่ยวชาญ

พยานอิเล็กทรอนิกส์

การสอบปากคำ

การสอบปากคำผู้ต้องหา ต้องแจ้งสิทธิ เช่น สิทธิที่จะไม่ให้การ และสิทธิที่จะมีทนายความเข้าร่วม การละเมิดขั้นตอนดังกล่าวอาจทำให้คำให้การตกเป็นโมฆะ

การสอบปากคำผู้ต้องหาและสิทธิขั้นพื้นฐาน

ผู้ต้องหาสิทธิไม่ให้การ มีทนายความ ได้รับการแจ้งข้อกล่าวหา ไม่ถูกบังคับ ช่มชู้ หรือทรมาน

แนวคำพิพากษาศาลฎีกา

ศาลฎีกาวางหลักว่า คำรับสารภาพที่ได้มาโดยมิชอบ ไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ แม้จำเลยจะลงลายมือชื่อก็ตาม

การรวบรวมพยานหลักฐาน

พยานหลักฐานแบ่งเป็น พยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุ ระเบียบกำหนดวิธีการจัดเก็บ การลงบันทึก และการรักษาสภาพของกลางเพื่อป้องกันการปนเปื้อนหรือสูญหาย

การสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐาน

ประเภทพยานหลักฐาน

พยานบุคคล

พยานเอกสาร

พยานวัตถุ

พยานผู้เชี่ยวชาญ

พยานอิเล็กทรอนิกส์

มาตรฐานการเก็บรักษาของกลาง

ต้องมีการจัดทำบัญชีของกลาง การลงลายมือชื่อกำกับ และการจัดเก็บในสถานที่ปลอดภัย หากกระบวนการขาดความน่าเชื่อถือ ศาลอาจรับฟังพยานหลักฐานด้วยความระมัดระวัง

การควบคุมตัวและการปล่อยชั่วคราว

การควบคุมตัวต้องเป็นไปตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด การขอฝากขังต้องยื่นต่อศาลภายในกำหนดเวลา และผู้ต้องหาต้องมีสิทธิยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว ระเบียบตำรวจต้องสอดคล้องกับหลักสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์

การทำสำนวนคดี

สำนวนคดีเป็นเอกสารสำคัญที่ใช้ประกอบการพิจารณาของพนักงานอัยการและศาล ระเบียบกำหนดรูปแบบ การเรียงลำดับเอกสาร การลงลายมือชื่อ และการรับรองความถูกต้องของพนักงานสอบสวน

การสังคดีและความเห็นทางคดี

เมื่อสอบสวนเสร็จสิ้น พนักงานสอบสวนต้องมีความเห็นควรสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง พร้อมส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ การใช้ดุลพินิจต้องตั้งอยู่บนพยานหลักฐานและข้อกฎหมาย มิใช่ความเห็นส่วนตัว

การคุ้มครองสิทธิผู้เสียหายและผู้ต้องหา

ระเบียบตำรวจสมัยใหม่ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน เช่น

การแจ้งสิทธิ

การจัดล่าม

การคุ้มครองพยาน

การปฏิบัติต่อเด็กและสตรีอย่างเหมาะสม

ผู้ต้องหาที่มีสิทธิที่จะ

ทราบข้อกล่าวหา

ไม่ให้การ

มีทนายความ

ไม่ถูกบังคับหรือข่มขู่

ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับความคุ้มครองและได้รับแจ้งความคืบหน้าของคดี

แนวทางพัฒนาและข้อเสนอแนะ

ปรับปรุงการอบรมด้านกฎหมายและสิทธิมนุษยชน นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสอบสวน

เพิ่มระบบตรวจสอบภายใน ส่งเสริมความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาและแนวทางพัฒนา

ปัญหา ภาระงานจำนวนมาก ความล่าช้าในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ความซับซ้อนของอาชญากรรมไซเบอร์

แนวทางพัฒนา ใช้ระบบสำนวนอิเล็กทรอนิกส์ เพิ่มการอบรมด้านสิทธิมนุษยชน พัฒนาระบบตรวจสอบภายใน

โครงสร้างอำนาจตามกฎหมาย

อำนาจหน้าที่ของตำรวจ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้ตำรวจมีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อย และดำเนินการสอบสวนคดีอาญา

อำนาจสอบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา บัญญัติให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิด เพื่อพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์

กระบวนการรับคำร้องทุกข์

ระเบียบกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องรับแจ้งความโดยไม่เลือกปฏิบัติ และต้องลงบันทึกประจำวันอย่างครบถ้วน

กรณีศึกษา

ศาลฎีกาวินิจฉัยในหลายคดีว่า การไม่รับแจ้งความหรือบันทึกข้อความไม่ครบถ้วน อาจกระทบความน่าเชื่อถือของกระบวนการสอบสวน และเป็นเหตุให้พยานหลักฐานอ่อนน้ำหนักลง

การควบคุมตัวและฝากขัง

การควบคุมตัวต้องเป็นไปตามกำหนดเวลาในกฎหมาย การยื่นฝากขังต้องกระทำต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นการควบคุมตัวอาจเป็นการละเมิดสิทธิ

การควบคุมตัวต้องเป็นไปตามกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติ การฝากขังต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นอาจถือเป็นการควบคุมตัวโดยมิชอบ

การจัดทำสำนวนและการสั่งคดี

สำนวนต้องมีความครบถ้วน เป็นระบบ และตรวจสอบได้

พนักงานสอบสวนต้องมีความเห็น ควรสั่งฟ้อง ควรสั่งไม่ฟ้อง

ความเห็นดังกล่าวต้องอาศัยพยานหลักฐานและข้อกฎหมาย ไม่ใช่แรงกดดันทางสังคมหรือการเมือง

สำนวนคดีต้องมีความครบถ้วน ถูกต้อง และเรียงลำดับเอกสารอย่างเป็นระบบ ความเห็นของพนักงานสอบสวนต้องตั้งอยู่บนพยานหลักฐาน มิใช่ความเห็นส่วนตัว

การเปรียบเทียบกับต่างประเทศ (สังเขป)

ในระบบกล่าวหา (Accusatorial System) เช่น สหรัฐอเมริกา ตำรวจมีบทบาทรวบรวมพยานหลักฐานภายใต้การกำกับของอัยการอย่างใกล้ชิด ขณะที่บางประเทศในยุโรปใช้ระบบไต่สวนที่ศาลมีบทบาทมากกว่า การพัฒนาระบบไทยอาจต้องเพิ่มความร่วมมือระหว่างตำรวจ อัยการ และผู้เชี่ยวชาญทางนิติวิทยาศาสตร์

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

จัดตั้งหน่วยสอบสวนเฉพาะทาง

พัฒนาระบบดิจิทัลสำนวนอิเล็กทรอนิกส์

เพิ่มกลไกตรวจสอบภายในและภายนอก

เสริมสร้างการอบรมด้านสิทธิมนุษยชน

รัฐธรรมนูญกำหนดหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล รวมถึงหลักสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม และการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

กำหนดขั้นตอนการจับกุม ควบคุมตัว การค้น การสอบสวน และการส่งสำนวนคดีให้พนักงานอัยการ

๒.๓ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ

กำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และมาตรฐานจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ระเบียบ

ภาระงานของพนักงานสอบสวนจำนวนมาก

ข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี

ความซับซ้อนของคดีอาญากรรมสมัยใหม่

ความเข้าใจสิทธิมนุษยชนที่ยังไม่ทั่วถึง

จำนวนคดีล้นระบบ

ขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ความล่าช้าในการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

ความเข้าใจสิทธิมนุษยชนที่ยังไม่ทั่วถึง

บทสรุป

ระเบียบตำราจกเกี่ยวกับคดีเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การปฏิบัติตามกรอบของ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ อย่างเคร่งครัด จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นของสังคมต่อกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี และระบบกำกับดูแล จะทำให้ระเบียบตำราจกมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักนิติรัฐและสิทธิมนุษยชนในสังคมประชาธิปไตยไทยอย่างยั่งยืน

ระเบียบตำราจกเกี่ยวกับคดี: หลักกฎหมาย มาตรฐานการสอบสวน และการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษาวิเคราะห์ “ระเบียบตำราจกเกี่ยวกับคดี” ในระบบกฎหมายไทย โดยพิจารณาภายใต้กรอบของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐, ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมถึงข้อบังคับและคำสั่งของ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ การวิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เอกสารกฎหมาย แนวคำพิพากษาศาล และหลักวิชาการด้านกระบวนการยุติธรรม ผลการศึกษาพบว่าระเบียบตำราจกเกี่ยวกับคดีมีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรฐานการสอบสวน การรวบรวมพยานหลักฐาน และการใช้ดุลพินิจสั่งคดี อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อท้าทายด้านภาระงาน ความซับซ้อนของอาชญากรรมสมัยใหม่ และการประกันสิทธิมนุษยชนอย่างมีประสิทธิภาพ บทความเสนอแนวทางพัฒนาเชิงโครงสร้าง เทคโนโลยี และการกำกับตรวจสอบเพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมและความเชื่อมั่นสาธารณะ

ระเบียบตำราจกเกี่ยวกับคดีเป็นกลไกสำคัญในการรับประกันความยุติธรรมในชั้นสอบสวน การปฏิบัติตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๕ อย่างเคร่งครัด ควบคู่กับหลักสิทธิมนุษยชน จะช่วยยกระดับความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมไทยในระยะยาวระเบียบตำราจกเกี่ยวกับคดี: หลักกฎหมาย มาตรฐานการสอบสวน และการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาไทย ระเบียบตำราจกเกี่ยวกับคดีเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเป็นธรรมในชั้นสอบสวน การปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดและการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จะช่วยยกระดับความเชื่อมั่นของประชาชนต่อกระบวนการยุติธรรมไทย

พ.ต.ท.กรกฎ บุญวัฒน์

อจ. (สบ๒) กอจ. ศฝร.ภ.๖
